

Referat la poezia *Morgenstimmung* scrisa de Tudor Arghezi

Constituita ca un temei de creatie, ruptura este sursa originara a operei lui Tudor Arghezi. Experienta rupturii a generat prima lui poezie, Tatalui meu (1896), dar si tulburatorul ciclu al Psalmilor; tot ea va determina si o buna parte din lirica erotica argheziana. Un destin neindurador face ca poetul sa traiasca departat de Tata, de Dumnezeu, de iubita. "Ruptura este experienta originara a eroticii argheziene", observa criticul Nicolae Balota. Implinirea in dragoste e imposibila si, totusi, pe alocuri se intrevad urmele unei discrete intalniri. In poezia *Morgenstimmung* (Cuvinte potrivite, 1927), erosul e vazut ca atractie a contrariilor, ca prilej de atingere a doua entitati diferite: "Eu veneam de sus, tu veneai de jos, / Tu soseai din vieti, eu veneam din morti". Barbatul e intruparea principiului pasiv, fiul cerului, fascinatul de absolut, ascetul retras in sine; femeia e, dimpotriva, intruparea principiului activ, fiica a pamantului, datatoare de viata, purtatoarea tainei erosului. Descoperim, in toata poezia, semne ale reclusiunii interioare: "zavorata", "cladirea", "sertarele", "cutiile", zavoarele, "manastirea", "incaperea universului inchis". Desferecarea spiritului si eliberarea instinctului erotic ii revine femeii: "Tu ti-ai strecurat cantecul in mine / Intr-o dup-amiaza, cand / Fereastra sufletului zavorat bine / Se deschisese-n vant, / Fara sa stiu ca te aud cantand".

In privinta constelatiei figurative din interiorul poemului, criticul Ilie Gutan crede ca e interesant de observat aici "convergenta simbolica a femeii, a eresului si a cantecului, acestuia din urma revenindu-i rolul de a savarsi prefaceri adanci, de a schimba pasivul in activ, contemplatia extatica in angajare pasionala. Cantecul e descantec fara nimic supranatural, insa in stare de miracol". Muzica este "aceia meta-erotica a carei functie esentiala e de-a impaca contrariile" (Gilbert Durand). Ea inunda spiritul, asediind toate simturile, ca un fluid magic: "Cantecul tau a umplut cladirea toata, / Sertarele, cutiile, covoarele, / Ca o lavanda sonora". Cel care se credea invulnerabil si care-si tainuise pana acum dorintele constata ca nimic nu poate retine farmecul cantarii: "Iata, / Au sarit zavoarele, / Si manastirea mi-a ramas descuiata". Prin vraja iubirii, femeia izbuteste sa descuie sufletul incatusat al barbatului, pregatindu-l pentru exprimarea instinctului erotic.

Insinuarea femeii in fiinta celuilalt, unde al ei "deget mic" sapa ca si cum ar destiepta dorinte adanci, are rolul de a transforma pasiunea retinuta in cantare / poezie: "Si poate ca nu ar fi fost nimic / Daca nu intra sa sape, / Cu cantecul, si degetul tau cel mic, / care pipaia mierlele pe clape - / Si-ntreaga ta faptura, aproape". Sufletul barbatului e o cutie de rezonanta, in care cantecul femeii isi gaseste ecoul cel mai apropiat. Metafora sufletului-ma-nastire e inlocuita de metafora sufletului-instrument muzical ("mierlele pe clape"), sugestie a capacitatii vibratorii, recipient al unor nebanuite acorduri. Femeitatea e omniprezenta si se reveleaza ca esenta deopotriva materiala si ideala. Ea este intruchiparea unor tensiuni interioare, misterioasa cantare, dar si muza, inspiratoarea poeziei.

Rabufnirea violenta a instinctului erotic refulat e figurata cosmic, semn al unei profunde rupei interioare. "Cu tunetul se prabusira si norii / In fata universului inchis. / Vijelia aduse cocorii, / Albinele, frunzele... Mi-s /Subrede barnele, ca foile florit. Cea care s-a strecurat ca o ispita in fiinta

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

vulnerabila a barbatului exercita aici o dubla actiune - fasta si nefasta: ea da viata, dar si distruge. Femeia provoaca poezia, cantarea barbatului si umanizeaza ascetul cu harul ei de viata datator.

Subrezirea sufletului e o dovada ca instinctul vital isi cere suprematia. Femeia elibereaza aceasta pornire fireasca a omului, ca o afirmare a vietii impotriva ascezei mortificatoare. Spiritul ("incaperea universului inchis") e intors de la moarte la viata. Pe de alta parte, femeia determina revelatia propriei vulnerabilitati ("Mi-s / Subrede barnele, ca foile florii"). Prezenta ei dezarticuleaza fiinta, conducand la pierderea echilibrului interior si la o stare de incertitudine: "De ce-ai cantat? De ce te-am auzit?". O unda de regret al celui abatut de la rostul sau inalt strabate finalul poemului.

Cu toate acestea, ratarea absolutului oricum inaccesibil marcheaza deschiderea catre un alt absolut, cel al iubirii si al creatiei. Dragostea e principiul unificator, in afara caruia nu exista nici implinire, nici viata, nici creatie, nici absolut: "Tu te-ai duminat cu mine vaporos - / Nedespartit - in bolti. / Eu veneam de sus, tu veneai de jos, / Tu soseai din vieti, eu veneam din morti". Altfel spus, "Dumicarea este o sugestie a transfigurarii si renasterii in si prin poezie. Prin iubire se naste poezia. Asadar, intalnirea devine providentiala pentru creator" (Ilie Gutan). Cu precizarea ca miracolul intalnirii se produce si de aceasta data intr-un spatiu aparte, cel al imaginarului.